

DIGITALNE TEHNOLOGIJE

GZS je skupaj z več kot 90 gospodarstveniki in strokovnjaki pripravil 10-leten gospodarski program za konkurenčni razvoj Slovenije »Made in Slovenia 2035«, ki vključuje razvoj osmih ključnih gospodarskih področij ter sistemske ukrepe za izboljšanje poslovnega okolja na področjih davčne politike, energetike, financiranja, inovacij, digitalizacije in kadrov ipd. V nadaljevanju predstavljamo predloge ukrepov iz posameznega področja programa, ki jih ocenjujemo kot prioritete ukrepe za izvedbo v novem mandatu Vlade RS.

PRIORITETNI KRATKOROČNI UKREPI – izvedba v prvih šestih mesecih mandata

1. Krepitev vloge Ministrstva za digitalno preobrazbo kot horizontalnega koordinatorja digitalne preobrazbe države in gospodarstva

Vlada mora v prvih 100 dneh Ministrstvu za digitalno preobrazbo (MDP) določiti jasno in močno vlogo osrednjega koordinatorja digitalne preobrazbe države in gospodarstva ter pod njegovim vodstvom sprejeti enoten medresorski izvedbeni načrt digitalne preobrazbe. Ta mora povezati ukrepe ključnih resorjev (gospodarstvo, izobraževanje, znanost, javna uprava in infrastruktura), opredeliti prioritete projekte, nosilce, roke in vire financiranja ter hkrati jasno določiti pristojnost Ministrstva za gospodarstvo do digitalizacije gospodarstva, ki je ključna za pospešek konkurenčnosti gospodarstva. MDP mora dobiti izvršilno koordinacijsko vlogo, da bo lahko učinkovito spremljalo izvajanje, odpravljalo zastoje med resorji in redno poročalo vladi.

Odprava razdrobljenosti digitalnih politik bo omogočila hitrejšo odločanje, učinkovitejšo izvedbo projektov in poenostavitev postopkov, ki vplivajo na produktivnost in konkurenčnost javne uprave in razvoj storitev za gospodarstvo.

Pričakovani učinki za gospodarstvo:

- večja predvidljivost za podjetja;
- hitrejši digitalni preboj.

2. Zagon infrastrukture za umetno inteligenco kot del nacionalne digitalne infrastrukture

Le približno 5 % slovenskih podjetij uporablja umetno inteligenco ali napredno analitiko, kar kaže na velik razvojni zaostanek in na pomanjkanje okolja, v katerem bi podjetja lahko rešitve dejansko uvedla v prakso. Vlada mora v prvih 6 mesecih sprejeti odločitev o vzpostavitvi nacionalne inferenčne infrastrukture za umetno inteligenco ter potrditi njen izvedbeni model, nosilce, vire financiranja in časovnico. Ključno je, da se ta infrastruktura jasno loči od obstoječih superračunalniških zmogljivosti, ki so namenjene predvsem raziskavam, eksperimentiranju in treniranju modelov. Gospodarstvo potrebuje operativno okolje za dejansko uporabo umetne inteligence v proizvodnji, logistiki, storitvah in upravljanju. Program mora temeljiti na javno-zasebnem partnerstvu in biti usmerjen v hitro uvedbo prvih produkcijskih kapacitet za podjetja in razvojne institucije.

Pričakovani učinki za gospodarstvo:

- hitrejša in učinkovita uvedba umetne inteligence v vsakodnevne poslovne procese;
- zmanjšanje odvisnosti podjetij od tujih digitalnih platform;
- pospešen razvoj domačih digitalnih rešitev;
- višja produktivnost podjetij;
- krepitev tehnološke suverenosti Slovenije.

3. Vzpostavitev celovitega programa digitalnega prehoda MSP z usmerjenimi vavčerji in podporo za izvedbo projektov

Manj kot 30 % MSP v Sloveniji uporablja napredne digitalne rešitve, le približno 5 % podjetij pa umetno inteligenco ali napredno analitiko, kar kaže na velik razkorak med razpoložljivimi tehnologijami in njihovo dejansko uporabo. Vlada mora zato v prvih 6 mesecih vzpostaviti enoten in administrativno poenostavljen program za digitalni prehod malih in srednje velikih podjetij (MSP), ki bo povezal ciljno usmerjene vavčerje in podporo za izvedbo digitalnih projektov. Ključno je, da program podjetjem omogoči jasen in izvedljiv prehod od ideje do dejanske uvedbe digitalnih rešitev.

Pričakovani učinki za gospodarstvo:

- hitrejša uvedba rešitev v poslovno praks podjetjih;
- večja produktivnost;
- okrepitev konkurenčnosti gospodarstva.

PRIORITETNI SREDNJEROČNI UKREPI – izvedba v prvih dveh letih mandata

1. Oblikovanje krovnega Zakona o digitalni preobrazbi

V roku 12 mesecev mora vlada sprejeti krovni Zakon o digitalni preobrazbi, ki bo jasno določil pristojnosti MDP, obveznosti sodelovanja resorjev ter omogočil izvajanje in financiranje horizontalnih digitalnih programov.

2. Sistemska vključitev računalništva, digitalnih kompetenc in umetne inteligence v izobraževalni sistem

Vlada mora v dveh letih zagotoviti sistemsko vključitev računalništva in informatike v osnovno in srednje izobraževanje ter nadgraditi učne vsebine z digitalnimi kompetencami, podatkovno pismenostjo, osnovami umetne inteligence in digitalne varnosti. Ukrep mora vključevati pripravo prenovljenih kurikulumov, usposabljanje učiteljev, razvoj sodobnih učnih gradiv ter postopno uvedbo vsebin v učni proces. Ključno je, da se digitalna znanja ne obravnavajo več kot dodatna ali izbirna vsebina, temveč kot del temeljne pismenosti, ki jo bodo mladi potrebovali v vseh poklicih in panogah.

Pričakovani učinki za gospodarstvo:

- povečana razpoložljivost kadrov na dolgi rok;
- okrepljena digitalna pismenost populacije;
- boljša pripravljenost mladih za delo v tehnološko zahtevnem okolju.

3. Vzpostavitev regionalne mreže digitalno-inovacijskih demo centrov za pospešitev digitalnega prehoda MSP

Vlada mora v dveh letih zagotoviti pravni, organizacijski in finančni okvir za vzpostavitev regionalne mreže digitalno-inovacijskih demo centrov kot praktičnega podpornega okolja za mala in srednje velika podjetja (MSP). Ti centri morajo podjetjem na konkretnih poslovnih primerih omogočiti preizkus uporabe naprednih digitalnih tehnologij, od umetne inteligence, in interneta stvari do ERP in CRM rešitve, digitalnega dvojčka ter avtomatizacije procesov. Delovati morajo po načelu 'test before invest', da lahko podjetja pred investicijo preverijo uporabnost rešitev in ocenijo njihov učinek na poslovanje. Mreža mora biti tesno povezana z obstoječimi podpornimi strukturami, zlasti z eDIH in gospodarskimi institucijami, brez podvajanja njihovih funkcij, hkrati pa zagotoviti regionalno dostopnost za podjetja po vsej Sloveniji.

Pričakovani učinki za gospodarstvo:

- sprejemanje hitrejših in bolj informiranih odločitev podjetij;
- manjše tveganje neuspešnih investicij;
- hitrejšo uvajanje tehnologij v prakso.

S tem se bo povečala produktivnost, izboljšala uporaba digitalnih rešitev in okreplila konkurenčnost slovenskega gospodarstva.

4. Zagotovitev okvira in sredstev za delovanje digitalnega pravnega središča za podjetja

Vlada mora v dveh letih zagotoviti pravni, organizacijski in finančni okvir za delovanje digitalnega pravnega središča kot enotne strokovne vstopne točke za podjetja pri razumevanju in uporabi digitalne regulative. Središče mora podjetjem zagotavljati praktično podporo pri vprašanih, povezanih z Aktom o umetni inteligenci, Aktom o podatkih, NIS2, eIDAS 2.0 in drugimi pravili, ki vplivajo na razvoj in uporabo digitalnih rešitev. Ukrep mora vključevati zagotovitev stabilnega financiranja, opredelitev nosilcev izvajanja ter podporo za pripravo razumljivih vodnikov, pravnih usmeritev, strokovnih mnenj, izobraževanj in svetovanja, s posebnim poudarkom na malih in srednje velikih podjetjih, ki nimajo lastnih specializiranih pravnih ekip.

Pričakovani učinki za gospodarstvo:

- manjša negotovost;
- pospešitev uvajanja skladnih rešitev;
- možnost osredotočenja podjetij na razvoj, inovacije in uporabo tehnologij, namesto na razlago kompleksnih pravil.

KLJUČNI IZZIVI GOSPODARSTVA

- **Zaostajanje v digitalnih znanjih za povprečjem EU:** Po podatkih UMAR 2025 ima le 37 % odraslih Slovencev zadostne digitalne spretnosti, manj kot 30 % MSP uporablja napredne digitalne rešitve, le 5 % podjetij pa implementira umetno inteligenco ali napredno analitiko.
- **Pomanjkanje IKT strokovnjakov:** Vsako leto primanjkuje vsaj 6.000 IKT strokovnjakov. Po podatkih Eurostata kar 63,9 % slovenskih podjetij težko najde ustrezen kader s potrebnim IKT znanjem.
- **Slabo podporno okolje:** tog regulatorni okvir, administrativne ovire, omejen dostop do kapitala ter počasna uvedba digitalnih rešitev, zlasti v manjših podjetjih.
- **Strateški zaostanek:** pomanjkanje suverene digitalne infrastrukture, šibka vpetost v globalne verige vrednosti in nezadostno razumevanje digitalnih tehnologij kot ključnega razvojnega vzvoda.

Več informacij:

Marko Štefanič, pomočnik direktorja GZS za digitalizacijo ter direktor Kompetenčnega centra za umetno inteligenco Slovenije, 041 691 275, marko.stefancic@gzs.s

Celoten program lahko prenesete v digitalni obliki

SKENIRAJTE

za elektronsko obliko
programa Made in
Slovenia 2035